

Nr 93.

Av herr von Stockenström, om ökat anslag till understöd åt vissa av högkonjunktorens egnahemslåntagare.

I statsverkspropositionen föreslår Kungl. Maj:t under nionde huvudtiteln, att riksdagen måtte anvisa ett belopp av 700,000 kronor att utgå såsom understöd åt vissa av högkonjunktorens egnahemsbyggare. Såsom villkor för erhållande av understöd anser departementschefen böra gälla, att kostnaderna för egnahemsbildandet på grund av vid företagets genomförande rådande prisläge å jord och byggnadsmaterial med minst 50 % överstiga lägenhetens nuvarande saluvärde. Vissa generella regler torde bliva nödvändiga att följa vid utväljandet av dem, som böra erhålla understöd. Emellertid bör erinras om, att en del fall förekomma, där visserligen jordvärdet och byggnadskostnaden ej vid egnahemsbildandet låg fullt så högt som en halv gång mer än nuvarande värde, men där uppsättningen i övrigt — anskaffning av kreatur och inventarier av olika slag, foder, utsäde etc. — betingade så höga priser och föranledde så stark skuldsättning, att stora svårigheter alltjämt föreligga för låntagarna att gå i land med sin uppgift. Det synes vara rimligt, att låntagarna i dylika fall ej helt utestängas från möjlighet till understöd, då låneförmedlaren efter noggrann prövning finner rättvisan kräva, att bidrag lämnas. Bestämmelserna i denna punkt borde därför göras så smidiga, att hjälp kan lämnas där den bäst behöves och förutsättning finnes för att den länder till avsedd nytta. Även om de av departementschefen föreslagna villkoren böra gälla som regel, torde dock en viss frihet böra lämnas vid fördelningen av anslaget. Jag har velat fästa uppmärksamheten härå i den förhoppning, att vederbörande utskott, om anslaget tillstyrkes, beaktar och i motiveringen understryker vad som här påpekats.

Vad vidare angår det föreslagna beloppet, 700,000 kr., så är detta beräknat på så sätt, att 1,000 av kristidens egnahemslåntagare skulle ifrågakomma för erhållande av understöd, varvid för 600 innehavare av jordbrukslägenheter beräknats i medeltal för varje 800 kr. och för 400 innehavare av bostadslägenheter i medeltal 550 kr. Jag instämmer till fullo i vad såväl departementschefen som egnahemsinspektören anført beträffande behovet av ett särskilt handtag åt vissa av kristidens egnahemslåntagare, som på grund av den hastiga pris- och konjunkturväxlingen oförvållat kommit i ett synnerligen prekärt läge. Då emellertid det föreslagna beloppet, om det fördelas på ovan angivet sätt, endast skulle förslå till bisträckning åt ungefär $\frac{1}{11}$ av hela an-

talet låntagare under kristiden, medan antalet av dem, som äro i trängande behov av understöd, torde vara väsentligt större, så anser jag det vara önskvärt, att ett större belopp ställes till förfogande för ändamålet. Det gäller ju här ett engångsanslag, som avser att lindra de mest påtagliga svårigheterna. 1923 års riksdag anslag ett belopp av 3,000,000 kr. för beredande av extra statsbidrag åt låntagare ur statens bostadslånefond; det synes mig, att det belopp, som nu avses för lindring åt dem, som på landsbygden skaffat sig egna hem under en abnormt dyr tid, ej lämpligen bör sättas lägre än 1,000,000 kr. Egnahemsinspektören hade efter verkställd utredning föreslagit dels viss räntesänkning, dels ett produktionsförstärkningsbidrag å 1,000,000 kr. och dels ett belopp av 500,000 kr. att utgå såsom gäldregleringslån. Kungl. Maj:t har emellertid ej ansett sig böra föreslå vare sig räntesänkning eller anslag till gäldregleringslån, och det synes mig då, att åtminstone det av egnahemsinspektören föreslagna bidragsbeloppet av 1,000,000 kr. borde beviljas.

Jag hemställer därför,

att riksdagen måtte besluta att för utlämnande av understöd åt vissa av högkonjunktorens egnahemslåntagare anvisa för budgetåret 1926—1927 ett extra reservationsanslag av kronor 1,000,000.

Stockholm den 21 januari 1926.

B. v. Stockenström.